

天下

Kina i verden

D E N N Y V E R D E N

TIDSSKRIFT FOR INTERNATIONALE STUDIER

DIIS • København • 2008

Hvad betyder en partikongres fra eller til?

Når indenrigspolitik bliver til udenrigspolitik

Hvert femte år holder Kinas regerende parti sin kongres. Det er en formel affære, med 2213 delegerede, som er sammensat ud fra mange hensyn. De skal repræsentere regioner, provinser, store byer, økonomiens sektorer, de væbnede styrker, vigtige bureaukratier, herunder partiets egne, samt ikke mindst magtbalancen mellem grupper med forskellige interesser og syn på Kinas udvikling. Det er en langstrakt proces at udvælge dem, og den forestås af den siddende ledelse i partiet, som i sig selv repræsenterer mange forskellige interesser. Selve forløbet af kongressen er normalt gennemkoreograferet.

Det betyder, at de spændende perioder i og for sig ligger *mellem* kongresserne. Her udformes ny politik, og der arbejdes på at skabe konsensus omkring den, sådan at den i sidste ende kan vedtages af partiets formelt øverste myndighed, partikongressen. På kongressen udpeges også de kommende fem års ledelse, og dens indstilling er naturligvis en vigtig forudsætning for, at den nye politik overhovedet bliver gennemført. Er der ikke fuld opbakning, kan en politik 'sygne hen', fordi den tilsidesættes af lokale ledere.

Parti- og regeringsledere i Kina sidder i to gange fem år: De vælges på en kongres, får normalt fornyet mandatet på den næste, og har så endnu en femårsperiode at regere i. Til sammenligning har en amerikansk præsident jo normalt to gange fire år. I de øverste beslutningsorganer i partiet, lige 'neden under' ledelsen, er der stor udskiftning, f.eks. 50 procent, hver gang der er kongres. Men samtidig tegner der sig et mønster, hvor det trods personudskiftning alligevel er omtrent de samme interesser, der løbende repræsenteres, nemlig provinser, sektorer, bureaukratier og institutioner. Det, der kan skifte, er, på hvor fremtrædende pladser de kan gøre sig gældende. Da partiet med sine 73,4 millioner medlemmer har fastholdt sit monopol på den politiske magt i Kina, er det alfa og omega at arbejde for sine interesser igennem det. Det lader sig ikke gøre udenfor.

De to nye ledere, som kom til på den forrige kongres i 2002, Hu Jintao og Wen Jiabao, stod over for store problemer. Efter næsten et

kvart århundrede med tordnende økonomisk fremgang var der opstået mange af de følger af høj vækst, som vi kender andre steder fra: Regionale uligheder, øget kløft mellem land og by, miljøforringelser når man industrialiserer i høj fart med et endnu svagt reguleringsregime, manglende rammer til at regulere et vildtvoksende marked, korrupsion og svage ledelser. Efter opgøret med folkekommuner og statsejede virksomheder var sundheds-, social- og uddannelsessektoren også blevet svigtet, især på landet.

Hu-Wen-ledelsen valgte at angribe disse stabilitetstruende problemer gennem en 'genopretningspolitik'. Den sigter på at genskabe 'harmonien' i samfundet ved for det første at skabe en mere balanceret vækst, hvor bundlinjen ikke er det eneste afgørende, men kvaliteten af væksten tæller; for det andet ved at mindske uligheden mellem landsdele og mellem land og by; for det tredje ved økologisk og ressourcemæssig bæredygtighed; for det fjerde ved at investere i 'nytænkning' – nemlig innovation og teknologi; og for det femte ved at gøre social retfærdighed til et selvstændigt mål.

Det koster næsten alt sammen penge, og over de 25 år var der opstået mange velkonsoliderede og stadigt mere styrkede interesser i den vækstfokuserede udvikling. Derfor var det ikke nogen given sag at kunne lægge politikken om, at trække lidt mod 'venstre' i den fortsatte reformproces. Hu-Wen-ledelsen valgte at gøre det ved en usædvanlig kombination af vægt på sagkundskab og politisk udvælgelse. På den ene side gjorde man, hvad man kunne for at kaste lys på de opståede socioøkonomiske problemer og de mange folkelige reaktioner på dem, herunder det voksende antal demonstrationer. Sådan prøvede man at vise dem, der nød mest gavn af den skæve udvikling, at situationen ikke var holdbar i længden. Et af midlerne var at lade samfundsvidenskabelig forskning afsløre problemernes dybde, og ligefrem indkalde professorer til at forelæse for Politbureauet, partiets (næst)vigtigste organ. En videnskabelig tilgang, som også kan trække på den traditionelle kinesiske respekt for den lærde.

På den anden side ville man også finde de folk i partiet, der ville arbejde for en sådan ny politik, og så forfremme dem og placere dem på nøgleposter. Det skete ved hjælp af et organisatorisk værktøj fra partiets historie, en korrigeringskampagne. Over 18 måneder skulle alle medlemmer nærmest 'generhverve' deres medlemskab. Igennem talløse møder blev den enkeltes gerninger og holdninger blotlagt. Derved skaffede partiledelsen sig en omfattende viden om, hvem man kunne bygge på, og hvem det f.eks. ville være en god idé at få med på den næste kongres, i oktober 2007.

Samtidig med disse to træk gik Hu-Wen-ledelsen i gang med det politiske arbejde med at hamre en ny politik ud. Partiets tredjevigtigste organ,

Centralkomiteen, holder møde ca. en gang om året. Fra 2003 fik de 204 medlemmer serveret elementer af den nye politik til vedtagelse. På Centralkomiteens femte møde i oktober 2005 var opgaven at vedtage den 11. femårsplan, 2006-2010 – det nærmeste man kommer et partiprogram – som netop lagde vægt på lavere vækst, et skift fra fart til kvalitet, fra investering til forbrug. Men også på at bygge en 'innovativ stat' med fokus på videnskab og teknologi. Sundhed, social forsorg, miljø og uddannelse blev prioriteret højt. Det er endnu ikke lykkedes at få en lavere vækst, men der er allerede sket meget på de prioriterede områder (Consumption 2008) Bevillingerne til landbruget er fordoblet siden 2004. Til gengæld er ulighedsudviklingen kun bremset, ikke vendt (McGregor 2008).

Den 17. partikongres i 2007 skulle så være stedet, hvor den såkaldte 'menneske-centrerede politik' baseret på en 'videnskabelig tilgang til udvikling' blev endeligt vedtaget. Det lykkedes også delvist. Måske på grund af det seje forberedende politiske arbejde, der var gjort, måske fordi også de hidtil stærkt begunstigede dele af landet og befolkningen kunne indse, at bæredygtigheden i bredeste forstand var truet og dermed også partiets magtmonopol. Det er adfærd og ikke ord, der bliver afgørende for, hvor godt det lykkes, men faktisk er der dels før, dels efter kongressen fremkommet megen konkret politik med tilhørende budgetressourcer til forbedring af landområdernes vilkår, regionalpolitikken, fattigdomsbekæmpelsen, jordpolitikken, sundhedsområdet, socialpolitikken, osv. For første gang flyder der ressourcer fra by til land. Hovedproblemet bliver imidlertid, om de lokale instanser, dvs. ledelsen af storbyer og provinser – som let kan være lige så store som de større europæiske lande – vil rette sig efter ledelsen i Beijing og loyalt gennemføre politikken, eller om de følger deres egne dagsordener.

Kongressen repræsenterede altså en slags konsensus om et skift i udviklingsmodel. Fra 1949 til 1979 forsøgte Kina sig med en planøkonomi, de seneste tre årtier har vækst og markedsøkonomi domineret næsten som i USA i de første årtier af 1900-tallet, nu skal *wild west*-kapitalismen tæmmes med en politik, der kan minde om den kompenserende *new deal*-politik, som præsident Roosevelt i 1930'erne med held brugte til at rette op på Amerikas problemer.

Men hvilke udenrigspolitiske følger har denne nye model? Og hvilken udenrigspolitisk betydning har de personvalg, som fremgår af kongressen, og den i marts 2008 afholdte femårige Nationale Folkekongres – som udgør Kinas parlament? Er de ideologiske principper fra partikongressen meningsstomme, eller kan der også i dem ligge følger for Kinas udenrigspolitiske adfærd? Endelig ligger der i kongressens forskellige dokumenter, samt i nogle vigtige taler lige før og efter den, en del konkrete udenrigspolitiske retningslinjer, f.eks. omkring FN, Taiwan, folkeretten og Nord/Syd-kløften (Hu 2007a, 2007b).

Virkninger af skiftet i udviklingsmodel

Der er mindst ti relevante punkter ved den model, som fik opbakning på den 17. kongres. For dem alle gælder, at der kan være problemer med iværksættelse og gennemførelse. Men der er allerede tydelige tegn på, at de bakkes op af budgetter og politisk vilje. Det sås blandt andet på det budget, som blev fremlagt på den 11. nationale folkekongres i marts 2008 (Budget 2008). Bag flere af punkterne ligger i øvrigt påvirkningen fra den internationale dagsorden, og især den økonomiske globalisering.

1. Et skift *fra den nuværende vægt på investering og til øget forbrug* vil få konsekvenser for den internationale økonomi. Det vil mindske det kinesiske efterspørgselspres på cement, stål, aluminium, energi og produktionsmidler. Kinas økonomi er i øjeblikket investeringsdrevet, med en samlet investeringsrate på omkring 45 procent. Det er bl.a. muliggjort af den ekstremt høje opsparingsrate, som kinesiske husholdninger, virksomheder og myndigheder præsterer. En øget indenlandsk efterspørgsel på forbrugsvarer vil mindske eksportafhængigheden yderligere. Samtidig vil både nabolande og Vesten dog kunne drage fordel af det større marked, også for de dyrere varer, som den voksende middelklasse foretrækker. Men det betyder en omkonfigurering af de økonomiske interesser hos Kinas handelspartnere, og det kan have konsekvenser for de bilaterale politiske forbindelser. Positivt i retning af mindsket pres for protektionisme i f.eks. USA, negativt hvor f.eks. et naboland i Sydøstasien var indstillet på leverancer af investeringsrelaterede produkter.
2. Et skift i prioritering *fra by til land* har også mulige konsekvenser for omverdenen. Som landområdernes vilkår forbedres, bliver der færre 'udvandrere' derfra. Migrantarbejdernes antal vil dale. Det betyder stigende lønninger for at tiltrække arbejdskraft og dermed også en tendens til mere højteknologisk virksomhed, dvs. at Kina bevæger sig opad i værdikæden. Et alternativ er, at udenlandske samleindustrier flytter længere ind i landet, tættere på den billige arbejdskraft. Under alle omstændigheder bliver de nederste trin i de udenlandske investeringer trængt, og det vil f.eks. sige kapital fra Sydøstasien, Taiwan og Korea. Som løn- og arbejdsvilkår forbedres, vil andre lande fremstå som mere attraktive placeringer. Når kinesiske eksportvarer bliver dyrere, kan det i nogle lande, måske også USA, betyde, at inflationen bliver vanskeligere at tøjle.
3. Vægten på *miljø og bæredygtighed* vil også medvirke til at drive de mest udprægede lavteknologiske investeringer ud. Ofte har det været en konkurrenceparameter, at de lokale myndigheder var villige til at se gennem fingre med manglende overholdelse af miljølovgivningens krav. Men den øgede bevidsthed – hos både regering og befolkning – om forurening og energispild har også gunstige følger for Kinas deltagelse i de internationale klimapolitiske forhandlinger. Den igangværende effektivisering af energianvendelsen og en stærk understregning af

- alternative energikilder får også på sigt følger for energiefterspørgslen, der måske vil stige lidt mindre dramatisk og dermed lette samarbejdet med andre lande i Asien på dette område, f.eks. Indien og ASEAN (se Jørgen Delman og Yong Chens artikel).
4. Den omfattende *satsning på videnskab og teknologi*, som et led i opbygningen af en 'innovativ stat', har allerede påvirket kinesisk udenrigspolitik. Forholdet til de mest avancerede teknologileverandørlande bliver overordentlig vigtigt, og det samme gør deltagelsen i det globale videnskabelige samarbejde. På visse forskningsområder er Kina allerede i front, men på de fleste er landet i en 'indhente-situation'. Her er en meget konkret begrundelse for vægten på samarbejde frem for konfrontation med USA og Japan, samt den store interesse i samarbejde med EU. Danmark har været fremsynet nok til at udnytte dette i en Kina-strategi på det forskningsmæssige område, som vil give et stærkt forskningsamarbejde, efterhånden som kinesisk forskning tager fart.
 5. Den vægt, som den nye udviklingspolitik lægger på *social-, miljø- og sundhedsområdet*, er medvirkende til, at Kina ser sig om i verden efter egnede modeller på disse områder. Det har betydet en øget interesse for nordeuropæiske samfundssystemer og løsninger. Den bredes ud til en interesse for de politiske systemer i f.eks. Tyskland og Skandinavien – lande, som (set fra Kina) ser ud til at have kombineret markedsøkonomi og kapitalisme med bæredygtighed og social retfærdighed. Også arbejdsmarkedsrelationer i disse lande er genstand for studier. Kina bruger allerede kollektive overenskomster, men er interesseret i ideer og knowhow på dette område. I den nye politik ligger der også en vægt på forbedring af arbejderes vilkår, som allerede afspejler sig i flere lovkomplekser – forbedringer, som med skam at melde i nogen grad blev søgt modarbejdet af de udenlandske virksomheders handelskamre i Kina (se også Mads Holst Jensens artikel i dette DNV).
 6. Balance i væksten omfatter som nævnt også en *ny politik over for forskellige regioner* i landet. Kystprovinserne, hvor de fleste udenlandske investeringer ligger, får ikke noget, mens der startes store regeringsprogrammer i Vestkina og de nordøstlige provinser. Det vil selvfølgelig kunne mærkes i nabolandene, især i Centralasien, som allerede er fokus for meget kinesisk diplomati, bistand og energisamarbejde. Men også de fjernøstlige russiske provinser op til Nordøstkina vil blive påvirket, når naboområderne styrkes, og grænsehandel og uformel immigration får en tand til.
 7. Øget *'transparens' og et forbedret retssystem* er ligeledes på programmet. Begge dele kan måske få en udenrigspolitisk dimension. Det er svært at forestille sig, at man kan begrænse 'gennemsigtigheden' til at være et nationalt anliggende – der kommer også flere og flere 'hvidbøger' samt en overgang til 'e-government', det vil sige elektronisk adgang til myndighederne. Tilsvarende vil udlandet dels have konkret glæde af et bedre og mere uafhængigt fungerende kinesisk retssystem til løsning af de utallige tvister, som samarbejde indebærer, dels betragte

- det som et led i den 'good governance', som Vesten utrætteligt søger at fremme.
8. Det 'harmoniske samfund' har allerede fået en international aflægger, *den harmoniske verden*, som kan nås gennem diplomati. Visionen går ud på, at alle skal respektere andre politisk, træffe beslutninger på grundlag af ligebyrdig konsultation og fremme demokrati i internationale relationer. Men også at lære af andres kulturer, respektere civilisationernes mangfoldighed og styrke samarbejdet, så stridigheder kan løses ad fredelig vej (Tang 2007). Visionen er tydeligvis et forsøg på at styre uden om krig og bygge på 'blød magt' og økonomi, som på den internationale dagsorden er ved at erstatte traditionel militær magt og territorialspørgsmål.
 9. Hvis det lykkes at få kineserne til at *spare mindre op*, f.eks. ved en bedre socialpolitik og gratis uddannelse, samt fordi de demografisk set får flere ældre borgere, så har USA et problem. Når Kina forbruger selv i stedet for at eksportere, så falder dets gigantiske valutareserver, og det vil ikke længere være muligt at låne 1 milliard USD om dagen, som man gør nu.
 10. Mens det ikke fremgik særlig tydeligt på kongressen, er der alligevel sket en opstramning på det *industripolitiske* område. Regeringen har besluttet at holde fast i visse vigtige firmaer, og i syv sektorer vil staten fortsætte med at dominere, dvs. have over 50 procent ejerskab. På den måde håber man at stabilisere den resterende offentlige sektor over for privatisering og udenlandske opkøb. Men det begrænser naturligvis transnationale selskabers muligheder for at overtage kinesiske koncerner. Det er samtidig svært at kritisere, når man f.eks. fra amerikansk side blokerer for kinesiske forsøg på, som led i gå ud-politikken (se Kragelund & Bastrups artikel i dette DNV), at købe virksomheder som Unocal eller 3Com.

De mange omlægninger har generelt store og ikke helt forudsigelige konsekvenser for global politik og økonomi. Det har de, fordi Kina nu er en fuldt integreret 'vækstmotor', som leverer ca. en tredjedel af væksten i den internationale økonomi. Et fald i denne vækst, f.eks. fra 11 procent til 6 procent årlig vækst i BNP, ville have uoverskuelige følger, især i en situation, hvor amerikansk økonomi er i recession. Derfor er det også afgørende, om man med den nye politik kan håndtere de voksende samfundsmæssige problemer som følge af 30 års uhæmmet vækst, så de ikke fører til ustabilitet og dermed lavvækst (Wen 2008).

Valg af en ny ledelse påvirker udenrigspolitikken

I måneder, undertiden år, før en kongres kæmpes der i partiet om, hvem der skal have vigtige poster. De 'valg', kongressen foretager, er udtryk for, at der (omsider) er opnået enighed om, hvordan holdet skal sættes. Den ofte langvarige proces ledes af partiets top, men der skal (som tidligere

nævnt) skabes en balance, som repræsenterer de mange magtbaser, der findes i samfundet – fra militærpersoner til milliardærer, fra Shanghai til Shenzhen. Når partiet, som det sker i øjeblikket, øger graden af demokrati inden for sine egne rækker, vil denne proces kompliceres yderligere. Til gengæld er den blevet forenklet af de regler om to gange fem års embedstid samt en pensionsmæssig overgrænse på 70 år, som Deng Xiaoping indførte.

Personskift har en betydning, og udlandet kigger på en række topposter med særlig interesse. På den 17. partikongres og den efterfølgende folkekongres i marts 2008 skete det, at:

- a) Generalsekretæren Hu Jintao og hans nr. 2 (Wen Jiabao) genvalgte, som forventet. Især Hu er meget central for udenrigspolitikken ledelse og meget aktiv i topmødediplomati. Men også premierminister Wen rejser meget.
- b) Der valgtes to 'unge' ind i det, som nogle kalder 'koncernledelsen', nemlig Politbureauets ni mand store stående udvalg, som står for den daglige ledelse af Kina. De to er godt ti år yngre end de andre, som har en gennemsnitsalder på 61½ år. Derfor forventer man, at de er aspiranter til de to ledende poster, når næste partikongres afholdes i 2012. Nu er de i lære, som de to nuværende ledere også var det, og det viser noget om, hvor stor vægt der lægges på kontinuitet. Xi Jinping og Li Keqiang er begge højtuddannede, de er begge pro-business, men har i øvrigt stærkt forskellige cv'er og tilknytninger, så de tilsammen repræsenterer flere af de eksisterende politiske interesser i landet. De har ingen særlig udenrigspolitisk erfaring, men det vil de få i de kommende år. Xi's far skabte de 'særlige økonomiske zoner', som blev starten på Kinas vækstmirakel, og Xi var i øvrigt en overgang personlig sekretær for en vigtig leder, Geng Biao, som havde været Kinas ambassadør i Danmark.
- c) Næste niveau er de vicepremierministre/statsråder, som har ansvar for udenrigspolitik og udenrigsøkonomi og som regel er i spidsen for en 'ledende smågruppe' på feltet. En stor og kompetent personlighed med ansvar for hele det udenrigsøkonomiske område, Wu Yi, gik af. Hun er svær at erstatte. En seniorrådgiver på det udenrigspolitiske felt, med særlig Japanekspertise, Tang Jiaxuan, gik af i marts 2008 og erstattes af Dai Bingguo, som er en all-rounder. Udenrigsminister Yang Jiechi er nyligt udnævnt og blev siddende. Han er uddannet på London School of Economics, men hele hans arbejdsliv har været USA-centreret.
- d) Endelig spiller det selvfølgelig en vigtig rolle, hvordan karakteristika og kvalifikationer er hos medlemmerne af de nyvalgte ledelsesorganer. Det er den yngste, bedst uddannede, mest teknisk kvalificerede og professionelle ledelse, Kina har haft i sin lange historie. Den er businessvenlig og har også større udlandserfaring end nogensinde, som regel i forbindelse med uddannelse. Der er et skift fra dominans af ingeniører

til flere med samfundsvidenskabelig baggrund. Der er kun meget få militære. Efterhånden som der kommer mere intra-parti-demokrati, vil vi nok se en tendens til, at det bliver 'politikertyper' snarere end teknokrater og økonomer, som kommer frem til de ledende poster. Det vil ikke være entydigt godt, hverken for forudsigeligheden eller for udlandserfaringen, og endelig er det en mulig vej ind for populisme.

Overordnede 'ideologiske' principper efter kongressen

Den politiske rapport, som Hu Jintao aflagde til kongressen, er et dokument, som har gennemgået flere redigeringer end de fleste internationale traktater (Hu 2007b). Den kan nå gennem 15-20 udkast, efterhånden som den gennem måske et år cirkuleres til høringer og kommentarer ude i partiapparatet. Derfor er den heller ikke, som en medarbejder i DRs tv-avis sagde, 'verdens kedeligste tale', men altså tværtimod udtryk for regeringspartiets enighed om, hvor problemerne ligger, og hvad verdens største land skal koncentrere sig om de næste fem år.

Alligevel er der nogle formuleringer med nærmest kodeagtigt præg, som vi bør se på, fordi de kan have udenrigspolitisk betydning. Igen er det konstateringen af konsensus omkring allerede eksisterende ideer. Den første og mest centrale er *en videnskabelig tilgang til udvikling*, som har verseret siden 2003/2004 og nu kom med i partivedtægterne som Hu's teoretiske bidrag (Resolution 2008). Princippet indholder er at tage udvikling som det essentielle, med en kerne der sætter mennesket først, og et basalt krav om omfattende, balanceret og bæredygtig udvikling, samt at have et helhedssyn som sin fundamentale tilgang. Det er vigtigt, fordi det også udenrigspolitisk maner til pragmatisme og inddragelse af sagkundskab. Man skal f.eks. videnskabeligt analysere muligheder og udfordringer i globaliseringen. Den anden er udtrykket *det harmoniske samfund*, som også bliver et nøgleord for denne ledelses forsøg på at overvinde de vækstskaarne spændinger. Det er samtidig et knæfald for den konfucianske tradition.

Når rapporten også var nødt til at lægge vægt på *frigørelsen af tanken*, viser det, at der fortsat er modstand fra partiets (konservative) venstrefløj, og fra 'det nye venstre' mod fortsættelsen af reformpolitikken og den omfattende åbenhed over for udlandet (Yu 2007a). De igangværende reformer af banksystem og offentlige finanser, såvel som af statsforvaltningen, har dog stærk støtte i ledelsen. Den er også pro globalisering og frihandel, men må tydeligvis argumentere for sin sag over for venstrefløjens populistiske appeller til 'reformramte'. Derfor er balancepolitikken og dens omfordelingside helt central for fortsat reform.

Disse slagordsagtige formuleringer kom ikke med i tv-avisen, men de kan godt få større betydning for verdens udvikling end alle de mange

andre nyheder den dag. Der er flere, men de er dækket andetsteds, f.eks. bæredygtighed, det harmoniske samfund, den innovative stat og 'fredelig udvikling'.

Konkrete udenrigspolitiske udspil

Der var også mange udenrigspolitiske budskaber, der ikke var kodede, nemlig de mange konkrete politikker i den vedtagne politiske rapport med direkte eller indirekte betydning for internationale forbindelser. De vil ofte være påvirket af, eller måske ligefrem svar på, internationale agendaer og globaliseringen. Der er en stadig vekselvirkning mellem det globale effekt på det nationale, og det nationale niveau globale effekter.

Allerførst var der et forhandlingsudspil til *Taiwan* – som siden er blevet yderligere udbygget – og for første gang ingen omtale af eventuel brug af magt over for det, der fortsat betragtes som en kinesisk provins. Eller som den sidste rest af kolonitidens opdelinger af Kina.

Dernæst var der lagt meget vægt på FN og anden *multilateralisme*, *folkeretten* og *de universelt anerkendte normer* for internationale relationer. Den globale orden skal demokratiseres og præges af *win-win* (fælles fordele) frem for nulsumsspil. Ifølge Kina skal kulturel diversitet respekteres, konflikter løses med fredelige midler, og der skal samarbejdes om miljøet.

For Kinas egen politik gjaldt princippet om *fredelig udvikling*. Alle lande er lige og har ret til uafhængigt at vælge deres egen udviklingsvej og styreform. Her tager man afstand fra f.eks. USAs ønske om at udbrede sit eget system. Fredelig udvikling udlægges sådan, at Kina skal arbejde for:

- fredelige løsninger på internationale konflikter og brændpunkter
- øget sikkerhedssamarbejde og modstand mod terror *i enhver form*
- en defensiv forsvarspolitik, som søger at undgå våbenkapløb eller brug af militære trusler
- at gå imod supermagtspolitik, der vil dominere andre, og magtpolitik i det hele taget
- selv at undgå at søge hegemoni og ekspansion
- åbenhed og liberalisering på det udenrigsøkonomiske felt, men med sørhensyn til ulande, så Nord/Syd-kløften mindskes.

Ideen om 'fredelig udvikling' har været flere år undervejs. Den er et led i den måde, Kina prøver at passe sin voksende størrelse og betydning ind i det eksisterende internationale system på en 'ikke-foruroiligende' måde. Det præger også den foreskrevne politik over for *forskellige typer af*

lande. Med de udviklede lande må man øge tilliden, samarbejde og føre strategiske dialoger. Med ulandene må man huske solidaritet, traditionelt venskab, praktisk samarbejde og bistand, og om nødvendigt forsvare deres legitime krav. Med nabolandene skal man indgå partnerskab, bygge på nabovenskab og praktisk samarbejde. For regionen som sådan energisk arbejde for regionalt samarbejde. I andre multilaterale sammenhænge: påtage sig internationale forpligtelser, spille en konstruktiv rolle, arbejde for en mere fair og lige international orden.

Også miljø, menneskerettigheder og demokratisering blev nævnt i rapporten. Der var sluttelig ikke helt så kategorisk vægt på suverænitets og ikke-intervention som tidligere, og gennem de sidste par år har Kina da også revideret sin politik over for tvivlsomme regimer (Small 2008). Også på dette felt slår intentionen om at optræde som en 'ansvarlig stormagt' gradvist igennem.

Afslutning

Hovedindtrykket efter kongresserne er kontinuitet og stabilitet. Pragmatisme styrer både indenrigs- og udenrigspolitik, og der er lagt en 'populisme light'-linie for de næste fem eller femten år. Den lover mere lighed, færre spændinger, mindre korrupsion og fortsat solid økonomisk fremgang for flertallet. Den indebærer også det centrale mål at holde partiet ved magten og fortsætte med langsigtet planlægning af landets udvikling og bestræbelserne på at indhente industrilandene. Udenrigspolitisk er landet stærkt koncentreret om at forebygge, at USA skal føle sig udfordret eller truet. Men for det tilfælde, at det ikke skulle lykkes, moderniserer man også reaktivt og i langsom takt militæret. Samtidig har nye indenrigspolitiske beslutninger, som vi har set, store konsekvenser udenrigspolitisk.

*Clemens Stubbe Østergaard er lektor ved Institut for Statskundskab,
Aarhus Universitet*

Litteratur

Budget. 2008. *Report on the implementation of the central and local budgets for 2007 and on the draft central and local budgets for 2008*, 11th NPC, March 5. Beijing: Ministry of Finance.

Consumption. 2008. Consumption edges ahead as the most powerful engine of China's economic growth. *Xinhua*, January 30.

Hu Jintao. 2007a. Hu Jintao's speech at party school, June 25, full text. *Xinhua News Agency*.

Hu Jintao. 2007b. *Hold high the great banner of socialism with Chinese characteristics and strive for new victories in building a moderately prosperous society in all respects*. Report to the 17th National Congress of the CPC, October 15, 2007.

McGregor, Richard. 2008. China's economic growth passes its peak. *Financial Times*, February 7.

Resolution. 2007. Resolution on amendment to CPC constitution. *Peoples Daily*, October 22.

Small, Andrew. 2008. China's new dictatorship diplomacy. *Foreign Affairs* vol. 87, no. 1: xx.

Tang Jiaxuan. 2007. Working together to pursue peaceful development and build a harmonious world. Speech at November 8.

Wen Jiabao. 2008. *Report on the work of the government*, delivered at the first session of the 11th National Peoples Congress, March 5, 2008.

Yu Keping. 2007a. On harmonious diplomacy. *China Dail*. www.xinhuanet.com 10.5.2007.

Yu Keping. 2007b. Democracy and political progress in China. *Beijing Daily Xinhua Online*, September.

